

[Prima Pagină](#) > ... > [Dreptul Familiei Și Succesiunea](#) > [Regimul Bunurilor În Cadrul Căsătoriilor Și Al Parteneriatelor Civile](#) > [Regimuri Matrimoniale](#) > [Spain](#)

Regimuri matrimoniale

Conținut furnizat de

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Există un regim matrimonial legal în acest stat membru? Ce prevede acesta?

1.1 Regimul juridic: Drept civil comun și dreptul specific al anumitor comunități autonome

În Spania nu se poate vorbi despre o singură lege aplicabilă regimurilor matrimoniale sau despre un singur regim matrimonial. Anumite comunități autonome, alături de stat, au competență în materie de drept civil (deși nu toate includ regimurile matrimoniale printre chestiunile pe care le pot reglementa). Acest lucru înseamnă că, pe lângă cetățenia spaniolă, toți cetățenii spanioli au și o cetățenie regională specifică (*vecindad civil*), în temeiul acesteia determinându-se dacă aceștia fac obiectul dreptului civil comun sau al unui drept civil specific sau regional (articolul 14 din Codul civil).

Regiunile care au propriul lor drept civil includ Aragon, Catalonia, Insulele Baleare, Navarra, Țara Bascilor, Galicia și Valencia [deși aceasta din urmă nu reglementează regimurile matrimoniale, deoarece legea pe care a adoptat-o a fost declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională (*Tribunal Constitucional*)]. Astfel, cetățenii celorlalte comunități autonome au cetățenie regională „comună” (*vecindad civil común*) (articolul 14 din Codul civil reglementează modul în care se obține cetățenia regională).

- În cazul căsătoriei între cetățeni spanioli (fără legătură internațională), pentru a identifica legea aplicabilă regimului matrimonial și dacă se aplică dreptul comun sau legea unei anumite comunități autonome, este necesar să se recurgă la normele de drept interregional cuprinse în titlul preliminar din Codul civil (*Título Preliminar del Código Civil*) [(articolul 9 alineatul (2) și articolul 16 din Codul civil)].

- Regimul prevăzut de Codul civil se aplică soților cu cetățenie regională comună.
- În cazul în care cei doi soți nu au o astfel de cetățenie regională comună, legea aplicabilă este cea referitoare la cetățenia regională sau la reședința obișnuită a unuia dintre soți, aleasă de comun acord în cadrul unui document autentic emis înainte de încheierea căsătoriei. În absența acestei alegeri, legea aplicabilă este cea aferentă reședinței obișnuite comune imediat ulterioară încheierii căsătoriei. În cele din urmă, în lipsa unei astfel de reședințe, legea aplicabilă este cea aferentă locului unde a fost încheiată căsătoria.
- În cazuri excepționale, în care soții au cetățenie regională diferită, dacă ambele regiuni au ca regim matrimonial separația de bunuri (și regimul aplicabil conform normelor menționate anterior este diferit de acesta), se aplică regimul separației de bunuri prevăzut de Codul civil.

- În cazul în care unul dintre soți nu este cetățean spaniol sau cuplul căsătorit are o legătură cu o altă țară, legea aplicabilă este stabilită în conformitate cu dispozițiile articolului 33 din Regulamentul (UE) 2016/1103, care este înțeles în așa fel încât, în legătură cu cetățenii spanioli, atunci când regulamentul face trimitere la cetățenie drept criteriu de legătură, se consideră că acesta face trimitere la cetățenia regională.

Totuși, cetățenia regională este un concept care se aplică doar cetățenilor spanioli (articolul 15 din Codul civil); prin urmare, deoarece aceasta nu se aplică cetățenilor străini, intervine articolul 33 alineatul (2), înlocuind legea

cetățeniei cu legea legăturilor celor mai strânse, și anume legea unității teritoriale cu care soții au cele mai strânse legături.

1.2 Regimuri matrimoniale aplicabile în absența unui acord între soți în temeiul Codului civil și al legilor specifice ale comunităților autonome

În vederea specificării regimului matrimonial în cazurile în care nu există niciun acord între soți, se va aplica regimul suplimentar, care variază în funcție de dreptul civil intern aplicabil:

- Codul civil (se aplică cu excepția cazului în care legea aplicabilă este cea din Aragon, Catalonia, Insulele Baleare, Navarra, Țara Bascilor, Galicia): comunitatea de bunuri (*sociedad de gananciales*) (articolul 1344 și următoarele din Codul civil). Conform acestui regim, achizițiile și beneficiile obținute de către oricare dintre soți devin patrimoniul comun al ambilor soți. Bunurile personale ale fiecărui soț includ, în esență, bunurile aduse în căsătorie și bunurile dobândite în timpul căsătoriei în mod gratuit sau ca echivalent în cazul înstrăinării bunurilor personale. Domiciliul principal dobândit înainte de căsătorie este reglementat printr-un regim special conform căruia, spre deosebire de alte bunuri dobândite înainte de căsătorie (care sunt întotdeauna personale), plățile efectuate ulterior din fonduri comune transformă domiciliul principal, în mod proporțional, în patrimoniu comun. În cazul în care există îndoieli, se presupune că bunurile sunt deținute în comun. Regimul de răspundere pentru bunurile comune este reglementat în același mod și include bunurile care rezultă din exercitarea obișnuită a profesiei, a unei activități artistice sau comerciale. În cazul în care există datorii contractate doar de către unul dintre soți, inițial doar persoana în cauză răspunde cu propriile sale bunuri; dacă acestea sunt insuficiente, creditorii pot confisca bunurile comune. Totuși, în acest caz, celălalt soț poate solicita dizolvarea comunității de bunuri, urmând să se pună sechestru pe partea din bunuri deținută de soțul debitor și nu pe bunurile comune; din acel moment, căsătoria este guvernată de regimul separației de bunuri. Bunurile comune sunt gestionate în comun [deși, în chestiunile de zi cu zi – autoritate domestică (*potestad doméstica*) – le poate gestiona oricare dintre soți]. Gestionarea bunurilor personale este responsabilitatea soțului care deține respectivele bunuri (deși există dispoziții speciale în ceea ce privește domiciliul conjugal, deoarece, chiar dacă acesta poate aparține doar unuia dintre soți, este necesar consimțământul celuilalt soț sau, în lipsa acestuia, este necesară o autorizație judiciară). Pentru cedările de bunuri comune sau pentru grevările acestora este necesar consimțământul ambilor soți.
- Aragon: comunitatea de bunuri (*consorcio conyugal*) reglementată de articolul 210 și următoarele din Codul juridic regional din Aragon (*Código de Derecho Foral de Aragón*). Conform acestui regim, achizițiile sau beneficiile obținute de către oricare dintre soți ca urmare a muncii sau a activității sale sau a profitului obținut de pe urma activelor sale devin patrimoniu comun. Bunurile personale ale fiecărui soț includ, în esență, bunurile aduse în căsătorie și bunurile dobândite în timpul căsătoriei în mod gratuit sau ca echivalent în cazul înstrăinării bunurilor personale. În cazul în care există îndoieli, se presupune că bunurile sunt deținute în comun. Conform dreptului civil din Aragon, bunurile dobândite înaintea căsătoriei, inclusiv domiciliul principal, sunt întotdeauna bunuri personale, cu excepția cazului în care costul acestora a fost amânat integral și va fi plătit în totalitate din fonduri comune după încheierea căsătoriei. Sistemul de răspundere pentru acest regim matrimonial este reglementat. În cazul în care există datorii contractate doar de către unul dintre soți, acesta răspunde cu propriile sale bunuri; dacă bunurile sale proprii sunt insuficiente și în cazul executării silite a bunurilor comune pentru datorii care nu se încadrează în responsabilitatea comună, soțul debitorului își poate exercita dreptul de a salvarda valoarea cotei sale din bunurile comune, solicitând lichidarea comunității de bunuri, fără a o dizolva, exclusiv în scopul stabilirii valorii care trebuie să fie salvardată.

Ar trebui menționat că, în Aragon, soțul supraviețuitor are drept de uzufruct (*usufructo viudal aragonés*) care, deși este un drept de moștenire, este, de asemenea, un drept prospectiv pe timpul vieții (*derecho expectante de viudedad*).

- Catalonia: separația de bunuri [articolul 232 alineatul (1) din Codul civil din Catalonia (*Código Civil de Cataluña*)]. În cadrul acestui regim, fiecare soț are dreptul de proprietate, de folosință, de administrare și de utilizare în mod liber a tuturor bunurilor sale. În cazul în care nu este clar care dintre soți deține un bun sau un drept, se înțelege că bunul sau dreptul respectiv aparține ambilor soți în părți egale, indivizibile. Totuși, se presupune că bunurile mobile de uz personal, care nu au o valoare considerabilă și aparțin unuia dintre soți, precum și bunurile destinate în mod direct exercitării activității sale sunt proprietatea sa exclusivă.
- Insulele Baleare: separația de bunuri [articolul 3 din Codul civil din Insulele Baleare (*Compilación de*

Derecho Civil de las Islas Baleares), pentru Mallorca; articolul 65 pentru Menorca; și articolul 67 pentru Ibiza și Formentera]. Conform acestui regim, bunurile care aparțin fiecăruia dintre soți la data căsătoriei se consideră a fi bunurile sale personale, precum și orice bunuri dobândite prin orice mijloace în timpul căsătoriei

- Navarra: comunitatea de bunuri (*conquistas*) [Legea nr. 87 și următoarele din Noul cod juridic din Navarra (*Fuero Nuevo de Navarra*)]. Acesta este un regim în care comunitatea de bunuri include (printre altele) bunurile dobândite în timpul căsătoriei prin muncă sau altă activitate de către oricare dintre soți, precum și veniturile obținute atât din bunurile comune, cât și din cele personale și profitul obținut de pe urma acestor bunuri. Bunurile personale includ bunurile pe care unul dintre soți le obține în schimbul unei plăți înainte de căsătorie, chiar dacă achiziția are loc în timpul căsătoriei sau dacă prețul ori contravaloarea se plătește integral sau parțial cu fonduri ale celuilalt soț sau din comunitatea de bunuri ori bunurile achiziționate cu titlu de profit înainte de căsătorie sau în timpul acesteia. Orice bunuri pentru care nu există documente care să ateste că sunt bunuri personale sunt considerate bunuri comune. Locuința și mobilierul sunt supuse unui regim specific atunci când sunt dobândite sau plătite integral ori parțial în timpul căsătoriei, chiar dacă acestea provin dintr-o proprietate anterioară. În acest caz, dacă plata a fost efectuată cu contribuția exclusivă a unuia dintre soți, bunurile în cauză vor fi bunurile sale personale. În cazul în care plata a fost efectuată cu active deținute de ambii soți, bunurile în cauză vor aparține ambilor soți în mod indivizibil, proporțional cu contribuțiile lor respective. În cazul în care plata a fost efectuată cu active ale unuia dintre soți sau ale ambilor soți în plus față de activele din comunitatea de bunuri, indivizibilitatea se aplică proporțional cu contribuția fiecărui soț și cu contribuția din comunitatea de bunuri. Este reglementat, de asemenea, sistemul de administrare și de răspundere pentru comunitatea de bunuri și bunurile personale. În cazul în care sunt contractate datorii personale, dacă bunurile personale ale soțului debitor sunt insuficiente, creditorul poate solicita confiscarea bunurilor comune, iar acest lucru îi este notificat celuilalt soț. În cazul în care acesta nu răspunde notificării și bunurile comune sunt confiscate, are loc executarea silită și se consideră că soțul debitor a primit valoarea cotei sale atunci când acesta efectuează plata cu fondurile sale proprii sau când comunitatea de bunuri este lichidată. Totuși, celălalt soț poate să solicite, în termen de nouă zile de la notificarea confiscării, ca respectiva confiscare a bunurilor comune să fie înlocuită cu partea rămasă, atribuită soțului debitor la momentul lichidării comunității de bunuri. În acest caz, confiscarea conduce la dizolvarea sau lichidarea comunității de bunuri, precum și la aplicarea regimului separației de bunuri începând de la acel moment.
- Țara Bascilor: atunci când ambii soți sunt rezidenți ai zonelor Vizcaya, Aramaio sau Llodio, căsătoria este guvernată de regimul universal regional al comunității de bunuri (*comunicación foral de bienes*). Atunci când doar unul dintre soți are cetățenie regională în zonele Vizcaya, Aramaio sau Llodio, acest regim se aplică în cazul în care corespunde primei reședințe obișnuite comune a soților; în caz contrar, se aplică regimul aferent locului în care a fost încheiată căsătoria. În alte părți din Țara Bascilor, în cazul în care nu există niciun acord, regimul matrimonial este regimul comunității de bunuri (*sociedad de gananciales*) prevăzut în Codul civil [articolul 127 și următoarele din Legea privind dreptul civil regional din Țara Bascilor (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*)]. Conform regimului universal regional al comunității de bunuri, toate bunurile, drepturile și acțiunile – indiferent de originea lor – care aparțin oricărui dintre soți și care sunt dobândite prin orice mijloace sunt deținute în comun și în mod egal de către ambii soți. Acest lucru este valabil atât pentru bunurile aduse în căsătorie, cât și pentru bunurile dobândite în timpul căsătoriei, indiferent de locul unde este situat bunul respectiv. În ciuda acestui caracter universal în mod teoretic, domeniul de aplicare al comunității de bunuri variază în funcție de cauza încetării căsătoriei. Astfel, în cazul în care căsătoria încetează ca urmare a decesului unuia dintre soți și există copii rezultați din căsătorie, comunitatea de bunuri are caracter universal. Totuși, în cazul în care căsătoria încetează ca urmare a decesului unuia dintre soți, dar nu există copii rezultați din căsătorie sau dacă aceasta încetează din alt motiv (cum ar fi divorțul), comunitatea de bunuri este limitată la achiziții sau la bunurile obținute în schimbul unei plăți, excluzând atât bunurile aduse în căsătorie, cât și bunurile primite în mod gratuit.
- Galicia: comunitatea de bunuri (*gananciales*) [articolul 171 din Legea privind dreptul civil din Galicia (*Ley de Derecho Civil de Galicia*)].

2 Cum își pot alege soții regimul matrimonial? Care sunt cerințele de formă în acest caz?

Soții își pot alege regimul matrimonial evitând astfel aplicarea regimului legal menționat în secțiunea precedentă.

În acest scop, soții trebuie să semneze o convenție matrimonială în formă autentică în fața unui notar (articolele 1280 și 1315 din Codul civil), care trebuie să fie înregistrată în registrul de stare civilă, iar notarul trebuie să transmită ofițerului de stare civilă, în ziua semnării convenției, o copie electronică autorizată a actului autentic drept dovadă a înregistrării căsătoriei [articolul 60 din Legea privind registrul de stare civilă (*Ley del Registro Civil*)].

De asemenea, soții pot să își modifice regimul matrimonial în timpul căsătoriei îndeplinind aceleași cerințe formale (articolul 1331 din Codul civil), având obligația de a nu încălca drepturi ale terților (articolul 1317 din Codul civil).

Aceeași posibilitate este prevăzută în cadrul comunităților autonome care au propriul lor drept civil pentru căsătoriile guvernate de această lege: articolul 231 alineatul (10) și următoarele din Codul civil din Catalonia; articolul 3 din Codul civil din Insulele Baleare pentru Mallorca și Menorca (*capítulos*) și articolul 66 din Codul civil din Insulele Baleare pentru Ibiza și Formentera (*espolits*); articolul 125 și următoarele din Legea privind dreptul civil din Țara Bascilor; articolul 171 și următoarele din Legea privind dreptul civil din Galicia; articolul 185 din Codul juridic regional din Aragon; articolul 78 și următoarele din Legea privind dreptul civil regional din Navarra.

3 Există restricții în ceea ce privește libertatea de a alege un regim matrimonial?

Soții sunt liberi să își aleagă regimul matrimonial și pot opta să aplice orice regim, inclusiv regimurile reglementate de orice drept civil din Spania (în care sunt detaliate atât regimul matrimonial care trebuie să se aplice în lipsa unui acord, cât și alte regimuri matrimoniale asupra cărora părțile pot conveni) și cele prevăzute în reglementările altor state. Totuși, acestea nu pot să includă dispozițiile care contravin legii sau decenței sau care limitează egalitatea de drepturi care aparțin fiecărui soț (articolul 1328 din Codul civil și articolul 14 din Constituția Spaniei).

4 Care sunt efectele juridice ale divorțului, ale separării sau ale anulării căsătoriei asupra regimului matrimonial?

Anularea, separarea și divorțul duc la încetarea regimului matrimonial. Acest lucru este prevăzut în diversele reglementări ale diferitelor regimuri matrimoniale (inclusiv, de exemplu, articolul 1392 din Codul civil cu privire la comunitatea de bunuri sau articolul 1415 din Codul civil care reglementează regimurile participative din Codul civil).

În regimurile comunității de bunuri, pentru lichidare trebuie să fie urmată procedura prevăzută în Codul de procedură civilă (*Ley de Enjuiciamiento Civil*). În timp ce se efectuează lichidarea, între soți apare o formă de patrimoniu deținut în comun diferită de celelalte regimuri ale comunității de bunuri, cu un regim juridic specific, care rămâne valabilă pe durata existenței comunității până când, prin tranzacțiile adecvate de lichidare-împărțire, se obține o cotă individualizată și specifică din patrimoniu pentru fiecare coproprietar.

O comunitate de bunuri (*sociedad de gananciales*) poate fi lichidată în conformitate cu normele prevăzute la articolele 1392-1410 din Codul civil, de acord comun, în prezența unui notar sau, în absența unui astfel de acord, în fața instanței, care va aplica procedura prevăzută în Codul de procedură civilă.

În cadrul regimului separației de bunuri, nu este necesară lichidarea regimului comunității de bunuri, deoarece fiecare soț este proprietarul bunurilor sale. Bunurile care aparțin ambilor soți de la început sunt supuse unui regim de coproprietate, care, după anulare, separare sau divorț, continuă la fel ca înainte, fără a aduce atingere posibilității niciunuia dintre coproprietari de a solicita împărțirea acestora (la fel ca în toate situațiile de coproprietate).

5 Care sunt efectele decesului unuia dintre soți asupra regimului matrimonial?

De asemenea, decesul duce la încetarea regimului matrimonial, astfel cum se prevede în diversele reglementări ale diferitelor regimuri matrimoniale (inclusiv, de exemplu, la articolul 1392 din Codul civil coroborat cu

articolul 85 din acesta, cu privire la comunitatea de bunuri, sau la articolul 1415 din Codul civil, care reglementează regimurile participative din Codul civil).

Fără a aduce atingere niciunei dispoziții din testamentul sau actul de ultimă voință al soțului decedat, sunt prevăzute anumite drepturi pentru soțul văduv, în funcție de legea aplicabilă succesiunii. De asemenea, în cazul în care unul dintre soți decedează fără a lăsa testament, soțul are anumite drepturi în ceea ce privește succesiunea ca moștenitor legal.

Pentru a stabili dreptul civil aplicabil:

- În cazurile în care cuplul are legături cu mai multe state, dreptul civil aplicabil este stabilit în conformitate cu dispozițiile Regulamentului (UE) nr. 650/2012. Dispoziția prevăzută la articolul 36 intervine atunci când se aplică legislația spaniolă, astfel încât, în acest caz, se aplică Codul civil existent sau dreptul civil autonom, în funcție de existența unei legături specifice pe care testatorul a avut-o sau nu cu o comunitate autonomă ce are propriul său drept civil în această chestiune.

- În ceea ce privește succesiunile fără componentă străină, cu toate că succesiunea este guvernată de normele de drept civil referitoare la cetățenia regională pe care testatorul o avea în momentul decesului, drepturile care, prin aplicarea legii, sunt atribuite soțului supraviețuitor, sunt guvernate de aceeași lege care reglementează efectele căsătoriei, cotele legitime ale descendenților fiind întotdeauna protejate [articolul 16 și articolul 9 alineatul (8) din Codul civil].

În continuare sunt analizate drepturile soțului supraviețuitor ținând seama de diferitele drepturi civile existente în Spania, în funcție de faptul dacă testatorul și-a dispus în mod voluntar succesiunea (cel mai frecvent prin testament) sau a decedat fără testament.

- În cazul în care persoana decedată a lăsat un testament:

- Codul civil (se aplică cu excepția cazului în care legea aplicabilă este cea din Aragon, Catalonia, Insulele Baleare, Navarra, Țara Bascilor, Galicia), care stabilește că partea minimă la care are dreptul soțul supraviețuitor este aceeași ca atunci când soțul decedează fără testament, și anume uzufructul asupra unei treimi din patrimoniu, în cazul în care există copii sau descendenți. În cazul în care există doar ascendenți, acesta are drept de uzufruct asupra unei jumătăți din patrimoniu. În cele din urmă, dreptul de uzufruct este de două treimi, în cazul în care nu există ascendenți sau descendenți (articolul 834 și următoarele din Codul civil).
- Aragon: încheierea căsătoriei îi conferă fiecărui soț dreptul de uzufruct pentru soțul supraviețuitor (*usufructo de viudedad*) asupra întregului patrimoniu al primului dintre soți care decedează (articolul 271 din Legea privind dreptul civil regional din Aragon). Acest drept (care aparține, ca natură, de dreptul familiei, și nu de dreptul succesoral) este deținut de către soți în cadrul regimului comunității de bunuri din Aragon, chiar dacă cetățenia lor regională se modifică ulterior, excluzând, în acest caz, cota legitimă prevăzută în dreptul succesoral. Soțul supraviețuitor beneficiază, de asemenea, de dreptul de uzufruct atunci când soțul decedat a avut cetățenia regională a comunității autonome Aragon la data decesului.
- Insulele Baleare: în Mallorca și Menorca, dreptul de uzufruct universal al soțului supraviețuitor este recunoscut dacă părinții testatorului nu sunt în viață. Dreptul de uzufruct este de două treimi dacă părinții testatorului sunt în viață și de jumătate dacă există descendenți (articolul 45 din Codul civil regional din Insulele Baleare). În Ibiza și Formentera, soțul supraviețuitor nu este considerat moștenitor rezervatar (*legitimario*).
- Catalonia: unui soț văduv care nu dispune de resurse financiare îi revine un sfert din patrimoniul succesoral [articolul 452 alineatul (1) din Codul civil din Catalonia]. De asemenea, acesta beneficiază de alte drepturi asupra bunurilor aparținând soțului supraviețuitor, fără a fi incluse în masa succesorală [articolul 231 alineatul (30) din Codul civil din Catalonia], precum și asupra locuinței. În mod specific în această privință intervine conceptul de pensie de urmaș pe o durată de un an (*año de viudedad*), care constă în dreptul de a utiliza în continuare domiciliul conjugal și de a fi întreținut din patrimoniul soțului decedat, pentru o perioadă de un an de la decesul testatorului [articolul 231 alineatul (31) din Codul civil din Catalonia].
- Galicia: soțul supraviețuitor are drept de uzufruct asupra unei jumătăți din patrimoniu [articolul 228 și următoarele din Legea privind normele de drept civil din Galicia (*Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia*)].
- Navarra: soțul supraviețuitor are drept de uzufruct (*usufructo de fidelidad*) asupra tuturor bunurilor și

drepturilor soțului decedat (cu condiția ca acesta din urmă să fi avut cetățenia regională a comunității autonome Navarra la data decesului) care îi aparțineau acestuia la data decesului (articolul 253 din Noul cod juridic din Navarra).

- Țara Bascilor: soțul văduv sau membrul supraviețuitor al unei uniuni libere are drept de uzufruct asupra unei jumătăți din întregul patrimoniu al testatorului, dacă există descendenți. În lipsa descendenților, acesta are drept de uzufruct asupra a două treimi din patrimoniu (articolul 52 din Legea privind dreptul civil regional din Țara Bascilor). Acest lucru nu se aplică în valea Ayala - comunele Ayala, Amurrio și Okondo și în localitățile Mendieta, Retes de Tudela, Santacoloma și Sojoguti din comuna Artziniega (articolul 89 din Legea privind dreptul civil regional din Țara Bascilor), unde se aplică libertatea de a lăsa testament. De asemenea, acest lucru nu se aplică în zonele Vizcaya, Aramaio și Llodio, unde sunt în vigoare norme speciale privind patrimoniul familiei (*bienes troncales*) (articolul 61 și următoarele din Legea privind dreptul civil regional din Țara Bascilor).
- În cazul în care persoana decedată nu a lăsat un testament (succesiune *ab intestat*):
  - Codul civil (se aplică cu excepția cazului în care legea aplicabilă este cea din Aragon, Catalonia, Insulele Baleare, Navarra, Țara Bascilor, Galicia): soțul văduv are drept de uzufruct asupra unei treimi din patrimoniul succesoral, în cazul în care există copii sau descendenți, asupra unei jumătăți din patrimoniul succesoral în cazul în care există doar ascendenți și este numit unic moștenitor dacă nu există nici ascendenți, nici descendenți (articolul 834 și următoarele și articolul 944 din Codul civil).
  - Aragon: soțul văduv moștenește bunurile care nu intră în patrimoniul familiei (*bienes no troncales*) după ascendenți, fără a aduce atingere dreptului său de uzufruct menționat în cadrul succesiunii testamentare, de care acesta beneficiază întotdeauna (articolul 517 din Codul juridic regional din Aragon). Patrimoniul familiei se referă la bunurile care au rămas în locuința sau în familia testatorului timp de două generații imediat anterioare generației sale, indiferent de originea directă a bunului și de mijloacele de achiziție, precum și la bunurile pe care testatorul le-a primit în mod gratuit de la ascendenți sau de la rude colaterale până la cele de gradul al șaselea. Acest patrimoniu este transferat anumitor rude (*parientes troncales*) enumerate la articolul 526 din Codul juridic regional din Aragon.
  - Insulele Baleare: se aplică dispozițiile Codului civil (menționate mai sus), în timp ce în Mallorca și Menorca, cel puțin, soțul văduv beneficiază de drept de uzufruct universal dacă părinții testatorului nu sunt în viață, de drept de uzufruct de două treimi dacă părinții testatorului sunt în viață și de drept de uzufruct de jumătate dacă există descendenți.
  - Catalonia: în cazul în care nu există descendenți, soțul văduv moștenește întreaga proprietate asupra patrimoniului înainte de ascendenții soțului decedat [articolul 441 alineatul (2) și articolul 442 alineatul (3) din Codul civil din Catalonia]. În cazul în care soțul văduv împarte succesiunea cu copiii sau descendenții testatorului, acesta are drept de uzufruct universal asupra patrimoniului [articolul 441 alineatul (2) și articolul 442 alineatul (3) din Codul civil din Catalonia].
  - Galicia: se aplică același regim prevăzut în Codul civil (articolul 267 din Legea privind normele de drept civil din Galicia).
  - Navarra: soțul moștenește bunurile care nu intră în patrimoniul familiei, după frați/surori și ascendenți. În ceea ce privește patrimoniul familiei, soțul are drept de uzufruct asupra tuturor bunurilor și drepturilor soțului decedat (cu condiția ca acesta din urmă să fi avut cetățenia regională a comunității autonome Navarra la data decesului) care îi aparțineau acestuia la data decesului (articolul 304 și următoarele din Noul cod juridic din Navarra).

Țara Bascilor: în ceea ce privește patrimoniul familiei, exclusiv cu privire la bunurile imobile dobândite de soți în timpul căsătoriei, ambii soți sau ambii membri ai uniunii libere sunt moștenitori (articolul 66 din Legea privind dreptul civil regional din Țara Bascilor). În lipsa descendenților, soțul supraviețuitor moștenește bunurile care nu intră în patrimoniul familiei (articolul 110 și următoarele din Legea privind dreptul civil regional din Țara Bascilor).

6 Ce autoritate are competența de a decide în ceea ce privește regimul matrimonial?

Competența este deținută de Tribunalul de Primă Instanță (*Juzgado de Primera Instancia*) care soluționează sau a soluționat procedura de anulare, separare sau divorț sau care este sau a fost sesizat cu privire la acțiuni de dizolvare a regimului matrimonial pentru oricare dintre motivele prevăzute în legislația civilă (articolul 807 din Codul de procedură civilă).

În circumscripțiile judiciare ale instanțelor specializate în dreptul familiei, acestea soluționează procedurile de dizolvare și de lichidare a regimului matrimonial, chiar dacă procedurile respective nu rezultă dintr-o procedură prealabilă de anulare, separare sau divorț.

7 Care sunt efectele regimului matrimonial asupra raportului juridic dintre un soț și un terț?

În general și conform sistemului nostru civil comun, articolul 1373 din Codul civil prevede că fiecare soț răspunde, față de terțe persoane, cu propriile sale active pentru propriile sale datorii; în cazul în care patrimoniul personal nu este suficient pentru achitarea datoriilor, creditorul (terță parte) poate solicita sechestrarea bunurilor comune. Totuși, soțul nedebitor poate solicita ca patrimoniul comun să fie înlocuit cu partea deținută de soțul debitor din comunitatea de bunuri, iar în acest caz sechestrarea implică dizolvarea comunității de bunuri.

O dispoziție cu domeniu de aplicare similar este cuprinsă în Codul de procedură civilă în scopul executării silite atunci când datoria este una personală, dar trebuie plătită din comunitatea de bunuri.

În mod specific, se prevede (articolul 1365 din Codul civil) că bunurile comune sunt utilizate pentru a plăti creditorului (terță parte) datoriile contractate de către unul dintre soți: 1) în cadrul exercitării autorității domestice sau al gestionării ori al cedării bunurilor comune care îi aparțin prin lege sau în temeiul unui contract; și 2) în cadrul exercitării obișnuite a profesiei sale, a unei activități artistice sau comerciale ori al gestionării obișnuite a bunurilor sale personale.

De asemenea, există dispoziții în Codul comercial (*Código de Comercio*) pentru cazurile în care unul dintre soți este comerciant.

În ceea ce privește grevările sau cedările de bunuri comune, cu excepția cazului în care în convenția matrimonială a fost inclusă o dispoziție separată, este necesar consimțământul ambilor soți. În cazul în care cedarea este gratuită (de exemplu, donație), cedarea efectuată doar de către unul dintre soți este nulă și neavenită.

Cu toate acestea, în interesul securității comerțului, Codul civil indică faptul că actele de gestionare a bunurilor și de cedare a unor sume de bani sau a unor titluri de valoare sunt valabile atunci când sunt efectuate de către soțul pe numele căruia acestea sunt înregistrate și care le are în posesie.

În ceea ce privește bunurile imobile înregistrate, pentru a înregistra proprietatea pe numele persoanei căsătorite și dreptul dobândit în legătură cu drepturile actuale sau viitoare asupra comunității de bunuri, numele soțului și regimul matrimonial trebuie să fie identificate în beneficiul unei terțe părți care consultă registrul. În cazul în care în registru nu se declară nimic, o terță parte care dobândește cu bună-credință, în schimbul unei plăți, un bun de la persoana care figurează în registru ca având autoritatea de a efectua transferul păstrează dreptul de proprietate asupra bunului astfel dobândit.

8 O scurtă descriere a procedurii de lichidare a regimului matrimonial, inclusiv a partajului și a repartizării bunurilor matrimoniale în acest stat membru.

Acest lucru este reglementat în articolul 806 și următoarele din Codul de procedură civilă. Sunt prevăzute următoarele etape:

a) Se efectuează inventarul bunurilor incluse în comunitatea de bunuri.

Acest lucru poate avea loc în același timp cu procedura de anulare, separare sau divorț sau cu dizolvarea regimului matrimonial, chiar dacă, în practică, începe după pronunțarea hotărârii judecătorești definitive de dizolvare a regimului.

Cererea trebuie să includă o propunere de inventar. Are loc o înfățișare în fața unui executor judecătoresc (*Letrado de la Administración de Justicia*), în timpul căreia, pe baza propunerii, se solicită efectuarea unui

inventar comun. În cazul în care există un litigiu cu privire la un bun, are loc o audiere în fața unui judecător în vederea pronunțării unei hotărâri, care poate fi contestată.

b) Lichidare.

Pentru a începe această etapă, decizia de dizolvare a regimului matrimonial trebuie să fie definitivă. Aceasta începe cu o propunere de lichidare și cu o înfățișare în fața unui executor judecătoresc pentru ca soții să ajungă la un acord cu privire la plata unor despăgubiri sau rambursări datorate fiecărui soț și la împărțirea proporțională a bunurilor rămase prin stabilirea unor loturi.

În cazul în care nu se ajunge la un acord, este numit un executor al partajului pentru a gestiona operațiunile de împărțire. După formularea propunerii, soții pot să o accepte sau să o respingă; în acest din urmă caz, dezacordul este soluționat printr-o hotărâre judecătorească, ce poate fi contestată.

c) Predarea bunurilor și înregistrarea în cadastru.

După ce operațiunile de lichidare sunt aprobate în mod definitiv și loturile sunt stabilite, executorul judecătoresc este responsabil pentru predarea bunurilor și pentru transmiterea titlurilor de proprietate către fiecare dintre soți.

Pe lângă această procedură, există o altă procedură, mai simplă, conform căreia lichidarea are loc prin acordul comun al soților sau între soțul supraviețuitor și moștenitorii soțului decedat, conform normelor prevăzute în Codul civil și în fața unui notar.

În ambele cazuri, dacă printre bunurile care fac obiectul lichidării se numără bunuri imobile, în cadastru se poate înregistra o copie a hotărârii de aprobare a operațiunilor de împărțire, hotărârea judecătorească de stabilire a împărțirii bunurilor sau actul notarial autentic privind lichidarea comunității de bunuri.

9 Care este procedura și ce documente sunt necesare în mod normal pentru înscrierea bunurilor imobile?

Actele și contractele referitoare la dreptul de proprietate și la alte drepturi reale asupra bunurilor imobile pot fi înregistrate în cadastru. Acestea trebuie să fie autorizate printr-un act autentic, care este prezentat la registrul în a cărui competență teritorială se află situat bunul imobil, iar impozitele și taxele corespunzătoare trebuie să fie plătite.

Actul trebuie să fie prezentat în formă autentică și să fie însoțit de o certificare emisă de registrul de stare civilă din Spania (în cazul în care căsătoria a fost înregistrată în acesta) prin care se recunoaște dizolvarea regimului matrimonial pentru ca aceasta să producă efecte cu privire la terțe părți. În cazul în care actul autentic a fost emis în afara țării, acesta trebuie să fie legalizat în mod corespunzător și, dacă operatorul de registru solicită acest lucru, trebuie să fie tradus. Acest regim nu se aplică înscrisurilor juridice și hotărârilor judecătorești care fac obiectul regulamentelor europene, acestea circulând potrivit dispozițiilor relevante.

Ultima actualizare: 01/02/2023

Versiunea în limba națională a acestei pagini este administrată de punctul de contact RJE respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Nici RJE și nici Comisia Europeană nu-și asumă nicio răspundere sau responsabilitate în legătură cu informațiile sau datele pe care le conține ori la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.